

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
КАФЕДРА АКАДЕМІЧНОГО ТА ЕСТРАДНОГО ВОКАЛУ

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор
з науково-методичної та
навчальної роботи

О.Б. Жильцов

« 04 » 04 2017
року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ВОКАЛЬНИЙ КЛАС

Галузь знань: 02 Культура і мистецтво

Спеціальність: 025 «Музичне мистецтво»

Освітній рівень: другий (магістерський)

Інститут мистецтв

2017 – 2018 навчальний рік

Розподіл годин звірено з робочим навчальним планом. Структура типова.

Заступник директора з науково-методичної та навчальної роботи

А. О. Таранник

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Ідентифікаційний код 025
Бачальний відділ
моніторингу якості освіти
Програма № 1032 / 14
Жильцов
(підпис) (прізвище, ім'я, по-батькові)

**Робоча програма з навчальної дисципліни “Вокальний клас”
для студентів V курсу галузі знань 02 “Культура і мистецтво”
спеціальності 025 “Музичне мистецтво”.**

Розробники: Макарова Емма Вікторівна – старший викладач кафедри академічного та естрадного вокалу Інституту мистецтв;
Яковенко Віра Григорівна – старший викладач кафедри академічного та естрадного вокалу Інституту мистецтв.
Киченко Тетяна Олександрівна- викладач кафедри академічного естрадного вокалу Інституту мистецтв.

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри академічного та естрадного вокалу Інституту мистецтв.

Протокол від « 06» вересня 2017 року № 1

Завідувач кафедри
академічного та естрадного вокалу _____ Ю.В. Мережко
(підпис)

_____, 20__ рік

_____, 20__ рік

ЗМІСТ:

Пояснювальна записка	4
Структура програми навчальної дисципліни «Вокальний клас»	5
I. Опис предмета навчальної дисципліни	5
II. Тематичний план практичних занять	6
III. Програма навчальної дисципліни	7
IV. Навчально-методична карта дисципліни «Вокальний клас»	8
V. Завдання для самостійної роботи	9
VI. Система поточного та підсумкового контролю	10
VII. Методи навчання	14
VIII. Методичне забезпечення навчальної дисципліни	14
IX. Вимоги до модульних контролів, заліків	14
X. Рекомендована література	16

Пояснювальна записка

Метою дисципліни «Вокальний клас» є підготовка магістрантів до подальшої професійної музично-виконавської чи музично-педагогічної діяльності, в якій передбачено професійне володіння голосом.

Завдання дисципліни – забезпечити достатній рівень вокальної підготовки майбутніх фахівців при взаємозв'язку з виховними задачами, пов'язаними з формуванням особистості, спрямованої на професійно-творчий розвиток, вокально-художнє мислення й готовність до самоорганізації та самовдосконалення. Програма передбачає:

- завершення формування у студентів вокально-технічних навичок. Розуміння механізмів якості співу і співацької майстерності, можливостей розвитку вокального слуху в системі вокального художньо-естетичного виховання на основі вимог сучасних наукових знань;
- удосконалення вміння здійснювати аналіз вокального процесу, робити певні методичні висновки та рекомендації щодо його вдосконалення та усунення недоліків;
- вивчення методики формування, розвитку і охорони співацького голосу, удосконалення методико-педагогічного досвіду шляхом спостережень і використання його на педагогічній практиці;
- оволодіння знанням змісту різних видів співацької діяльності: закріплення навичок самостійного добору творів репертуару з урахуванням вікових психологічних відмінностей та можливостей співацьких голосів, самостійного розв'язання творчих завдань з огляду на еталонні зразки вокальної музики різних стилів, жанрів і часів.

Вимоги щодо навчального репертуару для кожного студента, формуються викладачем таким чином, щоб репертуар одночасно відповідаючи завданням вокальної роботи також відповідав індивідуальності студента.

В програмі ураховані такі особливості організації навчального процесу, як:

- цілеспрямована систематизація вокального репертуару на засадах історико-стильового і жанрового підходу;
- розроблення практичних форм контролю за формуванням у майбутніх фахівців музики умінь вокально-педагогічної інтерпретації творів;
- формування вокально-технічних і художньо-виконавських навичок.

Вокально-педагогічний репертуар, викладений по модулям, вивчається на індивідуальних заняттях з «Вокального класу».

Визначальна форма обліку успішності студентів – навчальні та тематичні модулі. Досягнення студентів на індивідуальних заняттях з «Вокального класу» контролюється тематичними модулями протягом дев'ятого семестру - 4 години, десятого семестру - 4 години. В кінці десятого семестру складається екзамен.

В програмі з предмету «Вокальний клас» пропонується розділ «Рекомендована література», який включає підрозділи основної та додаткової літератури.

СТРУКТУРА ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

I. Опис предмета навчальної дисципліни «Вокальний клас»

Курс 5	Галузь знань, спеціальність, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
<p>Кількість кредитів, відповідних ECTS: (всього - 6 кредитів) <i>V курс – 4 кредити</i></p> <p>Змістові модулі: (всього – 3 модулі) <i>V курс – 2 модулі</i></p> <p>Загальний обсяг дисципліни (години): <i>180 годин.</i> На поточний рік – 120 годин.</p> <p>Тижневих годин: <i>V курс</i> IX семестр – 1 година X семестр – 1 година</p>	<p>Галузь знань 02 Культура і мистецтво</p> <p>Спеціальність 025 Музичне мистецтво</p> <p>Освітній рівень другий (магістерський)</p>	<p>Нормативна</p> <p>Рік підготовки: <i>I рік, V курс</i></p> <p>Семестри: <i>IX, X</i></p> <p>Аудиторні заняття: <i>30 годин.</i></p> <p>Практичні: <i>IX семестр- 18 год.</i> <i>X семестр – 12 год.</i></p> <p>Модульний контроль: <i>8 годин.</i> <i>IX семестр – 4год.</i> <i>X семестр – 4год.</i></p> <p>Самостійна робота:<i>52 год.</i> <i>IX семестр – 38год.</i> <i>X семестр – 14год.</i></p> <p>Семестровий контроль: <i>30 годин</i> <i>X семестр – 30год.</i></p> <p>Вид контролю: <i>екзамен –X семестр</i></p>

II Тематичний план практичних занять

сем	Назви теоретичних розділів	Кількість годин		
		Разом	Практичні заняття	Самостійна робота
Змістовий модуль I.				
1	Подальше опанування різних форм вокалізації, удосконалення рухливості голосу та навиків наспівності, кантиленності співу. Подальший розвиток чіткості дикції та навиків декламаційної виразності зі збереженням опертості звучання.	30	9	19
2	Удосконалення розвитку вокального слуху та співацьких уявлень. Розвиток самоконтролю за своїми діями, станом, співом та інтонаційною точністю виконання. Відпрацювання вміння створювати відповідний емоційний стан з метою виразного виконання вокальних творів.	30	9	19
	<i>Разом</i>	60	18	38

Змістовий модуль II.

3	Подальше поглиблення художнього розвитку студентів в процесі вивчення творів українських та зарубіжних композиторів-класиків, сучасних композиторів, та народно-пісенної творчості. Розвиток виконавських здібностей.	15	6	7	2
4	Удосконалення розвитку стильової та жанрової інтерпретації вокальних творів. Уміння використовувати знання про форму, характер, динаміку розвитку вокальних творів.	15	6	7	2
	Семестровий контроль	30			
	<i>Разом</i>	60	12	14	4
	<i>Разом за навчальним планом</i>	120	30	52	8

III. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль I (V курс IX семестр)

Удосконалення вокально-технічних навичок як необхідна умова постійного розвитку співацького голосу.

Тема 1.

Подальше опанування різних форм вокалізації, удосконалення рухливості голосу та навиків наспівності, кантиленності співу. Подальший розвиток чіткості дикції та навиків декламаційної виразності зі збереженням опертості звучання.

Тема 2.

Удосконалення розвитку вокального слуху та співацьких уявлень. Розвиток самоконтролю за своїми діями, станом, співом та інтонаційною точністю виконання. Відпрацювання вміння створювати відповідний емоційний стан з метою виразного виконання вокальних творів.

Змістовий модуль II (V курс II семестр)

Удосконалення розвитку вокально-виконавської майстерності майбутнього фахівця.

Тема 3.

Подальше поглиблення художнього розвитку студентів в процесі вивчення творів українських та зарубіжних композиторів-класиків, сучасних композиторів, та народно-пісенної творчості. Розвиток виконавських здібностей.

Тема 4.

Удосконалення розвитку стильової та жанрової інтерпретації вокальних творів. Уміння використовувати знання про форму, характер, динаміку розвитку вокальних творів.

IV. Навчально-методична карта дисципліни «Вокальний клас»

Разом: 90 год., практичні заняття – 30год., самостійна робота – 52 год., модульний контроль – 8 год.

Модулі	Змістовий модуль I		Змістовий модуль II	
Назва модуля	Удосконалення вокально-технічних навичок як необхідна умова постійного розвитку співацького голосу.		Удосконалення розвитку вокально-виконавської майстерності майбутнього фахівця	
Кількість балів за модуль	404 б.		221 б.	
Заняття	9 год.	9 год.	6 год.	6 год.
	1	2	3	4
Теми занять (практичні заняття) 315 б.	Подальше опанування різних форм вокалізації, удосконалення рухливості голосу та навиків наспівності, кантіленності співу. Подальший розвиток чіткості дикції та навиків декламаційної виразності зі збереженням опертості звучання. (10+0,5) x9=94,5 б.	Удосконалення розвитку вокального слуху та співацьких уявлень. Розвиток самоконтролю за своїми діями, станом, співом та інтонаційною точністю виконання. Відпрацювання вміння створювати відповідний емоційний стан з метою виразного виконання вокальних творів. (10+0,5)x9=94,5 б.	Подальше поглиблення художнього розвитку студентів в процесі вивчення творів українських та зарубіжних композиторів-класиків, сучасних композиторів та народно-пісенної творчості. Розвиток виконавських здібностей. (10+0,5)x6=63 б.	Удосконалення розвитку стильової та жанрової інтерпретації вокальних творів. Уміння використовувати знання про форму, характер, динаміку розвитку вокальних творів. (10+0,5)x6=63 б.
Самостійна робота 105 б.	19x5=95 б.	19x5=95 б.	7x5=35 б.	7x5=35 б.
Види поточного контролю 100 б	.	Модульна контрольна робота (прослуховування) 25 б		Модульна контрольна робота (прослуховування) 25 б.
Підсумковий контроль	-		Екзамен	

Екзамен - 40 балів. Всього без екзамену – 625балів, коефіцієнт – 10,4.

V. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

№ зп	Тема	Зміст завдання	Години на виконання, передбачені ТП	Бали за одиницю	Література
1	Усвідомлення важливої ролі навчально-художнього репертуару у процесі співацького навчання.	Вивчення літератури і музичного тексту.	19	95	1, 2,5,7,11,16
	Рівність звучання голосних протягом усього діапазону, удосконалення та закріплення навичок дикції та артикуляції.		19	95	1, 2,5,7,10,11, 16,17,18
	Поглиблення усвідомлення уявлень про вплив епохи на музичний стиль.	Формування художнього та технічного плану роботи над творами.	7	35	1,2,4,5,6,7
	Осмислення впливу словесного тексту на форму та інтерпретацію вокального твору.	7	35	1, 2,5,8,14,15	
		Всього:	52	260	

VI. Система поточного та підсумкового контролю

Критерії оцінювання

9.

Навчальні досягнення магістрів з навчальної дисципліни «Вокальний клас» оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок.

Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчально-методичної карти, де зазначено види контролю.

Розрахунок рейтингових балів за видами поточного (модульного) контролю

№ п/п	Вид діяльності	Кількість рейтингових балів за одиницю	Одиниць	Всього
1.	Відвідування практичних занять	0,5	30	15
2.	Робота на практичному занятті	10	30	300
3.	Самостійна робота	5	52	260
4.	Модульна контрольна робота	25	2	50
Всього без підсумкового контролю		625		
Всього без підсумкового контролю з урахуванням коефіцієнта		-		
Підсумковий рейтинговий бал		100		

Система рейтингових балів для різних видів контролю та порядок їх переведення у національну (4-бальну) та європейську (ECTS)

Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень студентів.

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90 – 100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з, можливими, незначними недоліками.
B	82 – 89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75 – 81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69 – 74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60 – 68 балів	Достатньо – мінімальний можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35 – 59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1 – 34 балів	Незадовільний з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

Якщо дисципліна вивчається протягом двох і більше семестрів, то семестрові оцінки визначаються в установленому порядку в межах стобальної шкали, а підсумкова – як середня зважена оцінка.

Форми проміжного контролю визначаються кафедрою самостійно і чітко прописуються в робочій навчальній програмі.

Кількість балів, яку студент набрав під час вивчення дисципліни, оголошується на останньому практичному (семінарському, лабораторному) занятті.

Результати проміжного та підсумкового контролю знань зазначаються у відомості обліку успішності, а загальна підсумкова оцінка – в індивідуальному навчальному плані студента (ІНПС).

Семестровий контроль в Університеті здійснюється у формі, передбаченій навчальним планом.

У процесі оцінювання навчальних досягнень магістрів застосовуються такі методи:

10.

- »**Методи усного контролю:** індивідуальне прослуховування, співбесіда, залік.
- »**Методи самоконтролю:** уміння самостійно розучувати та проводити вокальний самоаналіз творів програмного репертуару.

Загальні критерії оцінювання успішності студентів, які отримали за 4-бальною шкалою оцінки «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно».

Модуль включає бали за поточну роботу магістра на практичних заняттях, виконання самостійної роботи, індивідуальну роботу.

Методичні дослідження, які виконує магістр за визначеною тематикою, прослуховуються під час індивідуальних занять.

Модульний контроль знань магістрів здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу модуля.

У таблиці представлено розподіл балів, що присвоюються магістрам упродовж вивчення дисципліни «Вокальний клас».

Розподіл балів, що присвоюються магістрам

Модулі I, II									Загальна кількість балів з урахуванням коефіцієнту.
Практичне заняття, самостійна робота	Практичне заняття, самостійна робота	Модульна контрольна робота	Практичне заняття, самостійна робота	Практичне заняття, самостійна робота	Модульна контрольна робота	Екзамен	Загальна кількість балів без урахування коефіцієнта	Коефіцієнт	
T1	T2	25	T3	T4	25	40	625	10,4	100
189,5	189,5		98	98					

Кількість балів за роботу з практичним матеріалом, під час виконання самостійної та індивідуальної навчально-дослідної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- ✓своєчасність виконання навчальних завдань;
- ✓повний обсяг їх виконання;
- ✓якість виконання навчальних завдань;
- ✓самостійність виконання;
- ✓творчий підхід у виконанні завдань;
- ✓ініціативність у навчальній діяльності.

VII. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

На заняттях з постановки голосу застосовуються загальні педагогічні та спеціальні методи навчання:

- **метод розв'язання** різних за ступенем складності навчальних завдань (дозволяє формувати у студентів систему практичних умінь і навичок; активізує навчальну діяльність студентів);

- **метод ілюстрування** (застосування викладачем елементів показу правильного звукоутворення та звуковедення);

- **метод звукового регулювання** (дозволяє студентам співвідносити звучання власного голосу з голосом викладача, а також знаходити оптимальний режим роботи голосового апарату в процесі співу з супроводом);

- **метод педагогічного аналізу** (формує педагогічне мислення студентів у конкретних педагогічних та виконавських ситуаціях засобом аналізу власних дій, розвиває аналітичний, вокальний слух студента);

- **метод ескізної роботи над твором** (дозволяє розширити навчальний репертуар студента з метою його застосування у подальшій педагогічній та музично-виконавській діяльності).

VIII. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

✓робоча навчальна програма;

✓навчальні методичні посібники;

✓схеми, таблиці;

✓збірки вокальних художніх творів;

✓збірки народних пісень;

✓збірки циклів пісень для дітей композиторів-класиків та сучасних композиторів.

IX. ВИМОГИ ДО ЕКЗАМЕНУ

Програмні екзаменаційні вимоги.

Виконати два різнохарактерні твори:

-один класичний або сучасний твір крупної форми;

-один романс або пісню.

Під час складання екзамену необхідно продемонструвати майстерне вокально – технічне виконання твору, розкрити художній образ твору та показати достатній артистизм та сценічну культуру.

Орієнтовний навчальний вокально-педагогічний репертуар

М. Лисенко пісні Наталки «Віють вітри», «Ой я дівчина Наталка»; пісня Петра «Сонце низенько»; пісні Миколи «Та немає в світі гірш нікому», «Гомін, гомін по діброві»; пісня Виборного «Ой під вишнею» з опери «Наталка Полтавка»; арія Остапа з опери «Тарас Бульба»; романс «Безмежнеє поле».

Е. Гріг «Пісня Сольвейг», «Колискова», «Стара пісня», «Захід сонця».

Р. Леонкавалло «Світанок».

Ф. Ліст «Фіалка», «Лорелея», «Радість і горе».

М. Мусоргський «Думка Парасі» з опери «Сорочинський ярмарок».

Дж. Пуччіні «Соло Батерфляй» з опери «Мадам Батерфляй», «Розповідь Мімі» з опери «Богема».

М. Римський-Корсаков «Третя пісня Леля», «Аріозо Мізгіря» з опери «Снігуронька».

П. Чайковський «Арія Ольги» (опера «Євгеній Онегін»), «Аріозо воїна» (Кантата «Москва»).

М. Гулак-Артемівський «Арія Андрія» з опери «Запорожець за Дунаєм».

Українські народні пісні: «Розпустили кучері дівчата», «Садок вишневий коло хати», «Та орав мужик біля хати».

Українські народні пісні в обробці: «Ой я нещасний» обр. М. Лисенка «Ой літає зозуленька» обр. Д. Січинського, «Дівчинонька по гриби ходила» обр. П. Сокальського

М. Вериківський обробки українських пісень «Малино, калино», «За горами, за лісами».

В. Косенко «Вони стояли мовчки», обробка української народної пісні «Взяв би я бандуру».

К. Стеценко «Плавай, плавай лебедонько», «Дивлюсь я на яснії зорі».

Я. Степовий «Колискова», «Розвійтеся з вітром», обробки українських народних пісень «Зоре моя вечірняя», «Утоптала стежечку».

І. Дунаєвський «Пісенька Пепіти» з опери «Вільний вітер».

С. Рахманінов «Я жду тебе», «Сон».

К. Дебюссі «Романс», «Ноктюрн».

Ф. Пуленк «Учора».

Р. Штраус «Чудовий май», «Ніч», «Чардаш».

Ан. Кос-Анатольський «Ой візьму відерце чистої води», «Є на світі доля».

В. Заремба «Нащо мені чорні брови», «Якби мені черевички».

X. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Антонюк В.Г. Постановка голосу: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. - К.: Українська ідея, 2000.
2. Антонюк В.Г. Вокальна педагогіка (сольний спів) /В.Г. Антонюк // Підручник. – К.: ЗАТ «Віпол», 2007.
3. Бриліна В., Ставінська Л. Вокальна професійна підготовка вчителя музики./ В.Бриліна, Л. Ставінська // Методичний посібник для викладачів та студентів вищих педагогічних і мистецьких закладів.- Вінниця: Нова Книга, 2013.
4. Гнидь Б. Історія вокального мистецтва. – КНМАУ, 1997.
5. Дмитриев Л. Основы вокальной методики. – М.: Музыка, 1968.
6. Микиша М. Практичні основи вокального мистецтва./ М.Микиша.- К.:Музична Україна, 1971.

7. Можайкіна Н.С. Методика викладання вокалу/ Н.С.Можайкіна//Хрестоматія. Навчальний посібник. – К.:Видавництво Ліра, 2016.
8. Морозов В. Резонансная теория искусства пения и вокальная техника выдающихся певцов. – М., 2010.
9. Юцевич Ю. Музыка: Словник-довідник./ Ю.Юцевич.-Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2003.

Додаткова література:

10. Вальборг Вербег – Свербстрем «Школа для раскрытия голоса» Cvedentis, 2009.
11. Голубев П. Советы молодым педагогам-вокалистам. – М.: Музгиз, 1963.
12. Детский голос//Под ред. Шацкой В.Н.-М.: Педагогика, 1970.
13. Малинина О. Вокальное воспитание детей.-Л.: Музыка, 1967.
14. Морозов В. Биофизические основы вокальной речи.-Л.:Наука,1977.
15. Морозов В. Тайны вокальной речи.- Л.:Наука, 1967.
16. Назаренко И. Искусство пения.-М., 1969.
17. Юссон Р. Певческий голос.-М., 1974.
18. Юцевич Ю. Теорія і методика формування та розвитку співацького голосу.-К., 1998.